

**UCHWAŁA NR X/58/2025
RADY GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK**

z dnia 17 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gołymin-Ośrodek na lata 2025-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz.1465 z późn. zm.) w związku z art.16b, art.17 ust.1 pkt.1 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 poz.1283 z późn. zm.) Rada Gminy Gołymin-Ośrodek uchwała co następuje:

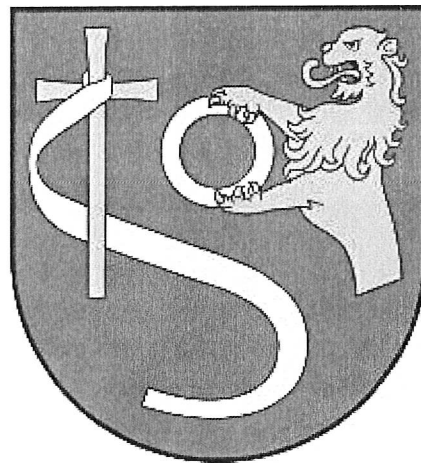
- § 1. Przyjmuje się „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gołymin-Ośrodek na lata 2025-2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Agnieszka Fabisiak
Agnieszka Fabisiak

Załącznik do uchwały Nr X/58/2025
Rady Gminy Gołymin-Ośrodek
z dnia 17 marca 2025 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK
na lata 2025– 2030**



GOŁYMIN-OŚRODEK 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
I. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	4
1.1. Uwarunkowania systemowo prawne.....	4
1.2. Struktura i metodologia opracowania	8
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK.....	10
2.1. Charakterystyka Gminy	10
2.2. Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy	15
III. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINIE GOŁYMIN-OŚRODEK	17
3.1. Problem ubóstwa.....	19
3.2. Problem bezrobocia	20
3.3. Problemy osób niepełnosprawnych	20
3.4. Problemy osób starszych	22
3.5. Problemy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	23
3.6. Problemy uzależnień.....	23
3.7. Problem przemocy domowej.....	25
IV. SYSTEM WSPIERANIA RODZINY.....	27
4.1 Posilek	27
4.2. Praca socjalna, przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych.....	28
4.3. Asystent rodziny.....	29
4.4. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny.....	30
4.5. Opieka Wytchnieniowa	32
4.6. Pomoc żywnościowa.....	33
4.7. Karta Dużej Rodziny.....	34
V. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW.....	34
VI. ANALIZA SWOT.....	41
VII. FORMUŁOWANIE CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH	45
VIII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	49
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	50

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024r poz.1283 z późn. zm.) opracowanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest obowiązkowym zadaniem gminy.

Gminna strategia została opracowana na lata 2025-2030 i będzie podlegała ciągłym zmianom, będą pojawiać się nowe cele, być może część z nich straci swą aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie. Od kilku lat obserwujemy zmiany jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym jak i lokalnym. Dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielenie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup klientów, poradnictwa, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Następuje odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, czyli przyjmowania odpowiedzialności socjalnej za obywateli. Takie podejście umocniło poczucie bezradności, powodowało rozbudowę postaw roszczeniowych. Mimo wieloletnich już zmagania ludności ze zmianami zachodzącymi w każdej sferze życia, społeczeństwo polskie nadal oczekuje, że w każdej sytuacji zagrożenia państwo – gmina pełniła będzie rolę „parasola ochronnego”.

Na obecny stan prawny – preferowane jest podejście nakierowane na zasadę „pomocniczości”. Ma ona za zadanie pobudzić w osobach poczucie odpowiedzialności za los swój i rodziny, ukazywać możliwości wykorzystania własnej aktywności zmierzającej do usamodzielnienia. Zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy społecznej osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Szczególnie istotnym jest aktywny udział ich rodzin ubiegających się o pomoc, chęć współpracy oraz właściwe i w pełni wykorzystanie własnego potencjału, środków, możliwości i uprawnień. Tak więc za podstawowe narzędzie pracy należy przyjąć szeroko rozumianą pracę socjalną. Szczególny nacisk należy położyć na współdziałanie jednostki i rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Aby osiągnąć ten cel należy rozpocząć przede wszystkim takie działania wobec jednostki, aby zmieniła swój sposób myślenia, zmieniła swoją postawę z roszczeniowej na aktywną tak aby będąc w sytuacji kryzysowej w pierwszej kolejności umiała wykorzystać swoje możliwości. Pracownicy socjalni to tylko „pomagacze”, którzy pokazują możliwości i kierunki zmian oraz towarzyszą tym działaniom. Wprowadzenie i upowszechnienie na szeroką skalę tej idei wiąże się z intensywną zmianą świadomości pracowników jak i klientów, przeciwdziałający ich uzależnieniu od pomocy społecznej oraz dający gwarancję skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Praca nad uświadomieniem klientowi, że to on jest odpowiedzialny za rozwiązywanie swojego problemu uwieńczona winno być podpisaniem kontraktu współpracy z pracownikiem socjalnym. Taki kontrakt nakłada na klienta/rodzinę szereg zobowiązań monitorowanych przez pracownika ośrodka. Należyte wywiązywanie się ze zobowiązań jest niejako

„wynagradzane” pomocą finansową. Mechanizm powyższy ma doprowadzić do aktywności własnej klienta i stanowi namacalną gratyfikację za osiągnięte rezultaty. Przedstawiona powyżej koncepcja pracy socjalnej ma doprowadzić jednostkę lub jej rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań do zbudowania świadomości jednostki lub rodziny, że tkwi w niej potencjał do zmian, a wszystkie jej wysiłki są stymulowane i wspierane przez wyspecjalizowanego pracownika socjalnego.

W gminnej strategii zwiększa się nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej mieszkańców gminy, lecz także dąży się do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

Realizacja strategii przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Gołymin – Ośrodek. Stworzy ona ramy do kompleksowego rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dużą uwagę przywiązuje do działań profilaktycznych. W opracowaniu przedstawiono aktualny system rozwiązań w zakresie poszczególnych problemów społecznych oraz kierunki ich rozwoju do 2030 roku.

I Procedura tworzenia strategii rozwiązywania Problemów Społecznych

1.1. Uwarunkowania systemowo-prawne

Zgodnie z treścią art. 16 b pkt 2 ustawy o pomocy społecznej strategia zawiera:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych
 - d) wskaźników realizacji działań.

Przy opracowaniu Strategii wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

➤ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Ustawa określa zakres działania gminy, a także jej zadania własne. Do zakresu działań gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a kluczowym zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Zadania własne obejmują m.in. „sprawy ochrony zdrowia, pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, edukacji publicznej, kultury, polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej”

➤ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Ustawa określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężania problemów w życiu codziennym. Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa zarówno na jednostkach samorządu terytorialnego, jak i na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą o pomocy społecznej.

➤ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowania pieczy zastępczej, jak również pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Reguluje kwestie finansowania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

➤ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa określa warunki nabywania świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie.

➤ **Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”**

Ustawa dotyczy rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami zagrażającymi życiu dziecka. Zaświadczenie „za życiem” wystawiane jest tym dzieciom, które zmagają się z chorobami nieuleczalnymi oraz trwałymi upośledzeniami, których przyczyną mogły być komplikacje okołoporodowe lub przebyte infekcje oraz choroby matki podczas ciąży. Określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej i instrumentów polityki na rzecz rodziny. Jedną z form wsparcia jest zapewnienie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4.000 zł. Świadczenie przysługuje matce, ojcu, a także opiekunowi prawnemu, faktycznemu dziecka.

➤ **Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci**
Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia. Świadczenie wychowawcze ma na celu pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, z opieką nad nim oraz zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wypłacane jest w kwocie 800 zł miesięcznie na dziecko i przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej w którym dziecko przebywa. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami od dnia 1 czerwca 2022 roku realizacją świadczeń wychowawczych zajmuje się ZUS. Świadczenia wychowawcze odgrywają dużą rolę pod względem finansowym w rodzinach, szczególnie w rodzinach wielodzietnych.

➤ **Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów**

Cel ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustawodawca określił w preambule. Wskazał, że państwo ma wspierać osoby ubogie niebędące w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb w sytuacji, gdy nie otrzymują należnego im wsparcia od osób zobowiązanych wobec nich do alimentów. Ustawa określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji; warunki do nabywania tych świadczeń; zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego; zasady finansowania z funduszu alimentacyjnego i działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

➤ **Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny**

Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej (3+) Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Uprawnienia przysługujące osobom

posiadającym ważną Kartę polegają na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności.

Od 1 stycznia 2019 r. Karta Dużej Rodziny należy się również tym rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci - bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

➤ **Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych.**

Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

➤ **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym**

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

➤ **Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego**

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Zadania zlecone gminom przez administrację rządową w ramach pomocy społecznej to: organizacja usług opiekuńczych, udostępnianie miejsc w środowiskowych domach pomocy społecznej lub kierowanie do domów pomocy społecznej.

➤ **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych**

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności: lekkim, umiarkowanym i znacznym, o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

➤ **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Ustawa reguluje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji

publicznej. Reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń. W ramach współpracy z organizacją pozarządową, gmina może zlecić realizację zadania publicznego m.in.: w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

➤ **Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

➤ **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej**

Ustawa z dnia 9 marca 2023 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadza zmiany do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa wprowadza definicję osoby doznającej przemocy domowej oraz uznaje, że małoletniego należy traktować jako osobę doznającą przemocy domowej w sytuacji, gdy był on świadkiem takiej przemocy. Ustawa określa zadania realizowane przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym do zadań własnych gminy należą: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia.

➤ **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii**

Ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może doprowadzić do uzależnienia.

➤ **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy**

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu pełnego i produktywnego zatrudnienia,

rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej.

➤ **Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**

Ustawa określa m.in. warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb finansowania świadczeń, zasady obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego, zasady funkcjonowania, organizację i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia, zasady sprawowania nadzoru i kontroli nad finansowaniem i realizacją świadczeń.

➤ **Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych**
Ustawa określa zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i ustalania składek na ubezpieczenie społeczne oraz podstawy ich wymiaru.

➤ **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty**
Ustawa reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

Zgodność strategii z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołymin-Ośrodek na lata 2025 – 2030 jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. W opisanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołymin-Ośrodek wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu.

1.2. Struktura i metodologia opracowania

Strategię rozwiązywania problemów społecznych przygotowano na podstawie dokumentacji będącej w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku oraz w oparciu o informacje uzyskane m.in.: z Urzędu Gminy w Gołyminie-Ośrodku, danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Urzędu Pracy, jednostek organizacyjnych gminy oraz instytucji współpracujących i współdziałających w obszarze polityki społecznej na terenie Gminy Gołymin-Ośrodek. Podstawowym dokumentem przy opracowywaniu Strategii była ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Gołymin-Ośrodek przygotowywana przez

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej. Punktem wyjścia była analiza sytuacji SWOT polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych, pozwalająca określić szanse i zagrożenia w otoczeniu. Prace nad przygotowaniem Strategii prowadzone były przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku.

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji, bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być aktualizowana, udoskonalana oraz mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji. Obejmuje wiele obszarów, kwestii i problemów, mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. Uzasadnieniem dla jej opracowania i wdrożenia jest konieczność przeciwdziałania zagrożeniom, które uniemożliwiłyby zrównoważony rozwój.

Określono również cele strategiczne, których realizacja zminimalizuje negatywne zjawiska na terenie gminy.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK

2.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina wiejska Gołymin-Ośrodek położona jest w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie ciechanowskim. Gmina sąsiaduje:

- od wschodu z gminą Karniewo;
- od południa z gminą Gzy;
- od zachodu z gminą Sońsk i Ciechanów;
- od północy z gminą Opinogóra Górna i Krasne.



Gmina zajmuje powierzchnię 110,55 km².

Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna gminy

Wyszczególnienie	ha	%
Powierzchnia geodezyjna	11 055,0	100,00
-użytki rolne	9 930,4	89,83
-grunty pod lasami i zadrzewieniami	414,8	3,75
Wody	104,6	0,84
Tereny osiedlowe komunikacyjne	523,7	4,74
Nieużytki	81,5	0,74

Źródło: Dane Urzędu Gminy Gołymin-Ośrodek

W skład gminy wchodzi 29 sołectw, które posiadają integralne części miejscowości (obszary posiadające inne nazwy, kulturowo bądź historycznie ukształtowane w procesie osadnictwa).

Tabela 2. Sołectwa gminy Gołymín-Ośrodek oraz ich części integralne

Sołectwa	Integralne części miejscowości
Garnowo Duże	Garnowo Duże, Anielin
Gogole Wielkie	Gogole Wielkie, Gogole-Steczki
Gołymín-Ośrodek	Gołymín-Ośrodek
Gołymín-Południe	Gołymín-Południe
Gołymín-Północ	Gołymín-Północ
Konarzewo-Marcisze	Konarzewo-Marcisze, Konarzewo –Reczki, Konarzewo Wielkie
Mierniki	Mierniki, Konarzewo-Gołąbki, Konarzewo-Skuze
Morawka	Morawka
Morawy-Kafasy	Morawy-Kafasy, Morawy-Kopcie, Morawy-Laski, Morawy-Wicherki
Nasierowo Górne	Nasierowo Dolne, Nasierowo Górne, Truszki
Nasierowo-Dziurawieniec	Nasierowo-Dziurawieniec
Nieradowo	Nieradowo, Nieradowo-Dziarno
Nowy Gołymín	Nowy Gołymín
Obiedzino Górne	Obiedzino Górne
Osiek Górny	Osiek Górny
Osiek-Aleksandrowo	Osiek-Aleksandrowo
Osiek-Wólka	Osiek-Wólka, Osiek Dolny
Pajewo Wielkie	Pajewo Wielkie
Pajewo-Szwelice	Pajewo-Szwelice, Pajewo – City, Pajewo-Rżyski
Ruszkowo	Ruszkowo, Rybakówka
Smosarz-Dobki	Smosarz-Dobki, Smosarz-Pianki
Stare Garnowo	Stare Garnowo
Stary Kałęczyn	Stary Kałęczyn, Nowy Kałęczyn
Watkowo	Watowo, Watkowo-Kolonia
Wielgołęka	Wielgołęka
Wola Gołymińska	Wola Gołymińska, Konarzewo-Sławki
Wróblewko	Wróblewko, Chruściele, Gostkowo
Wróblewo	Wróblewo
Zawady Dworskie	Zawady Dworskie, Zawady Włóściańskie

Zródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.golymin-osrodek.pl>

Charakterystyka mieszkańców

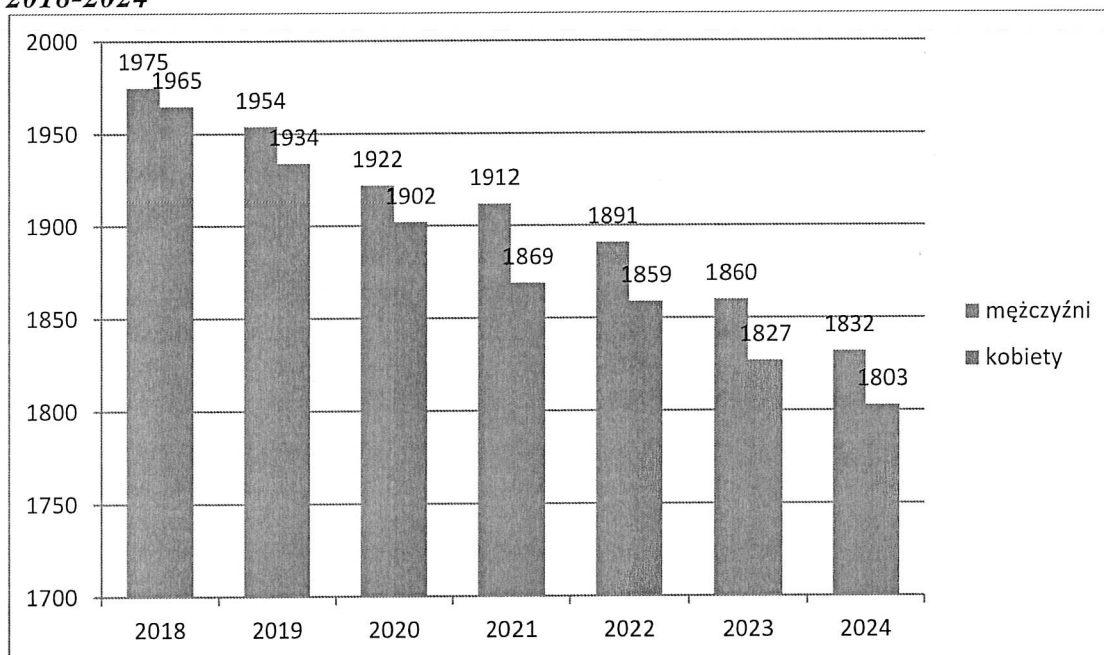
Na terenie Gminy zamieszkiwało, wg danych z ewidencji ludności gminy Gołymin-Ośrodek na dzień 31 grudnia 2024r., 3635osób. Nieznacznie większość mieszkańców stanowią mężczyźni (50,40%), co jednak nie jest stałe, ponieważ w latach poprzednich przeważała liczba kobiet. Stan populacji Gminy Gołymin – Ośrodek w poszczególnych latach ulegał wahaniom, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli, z których wynika, że liczba ludności w latach 2018 – 2024 ciągle zmniejszała się. W stosunku do roku bazowego 2018 liczba ludności zamieszkującej Gminę zmniejszyła się o 7,74%.

Tabela 3 Struktura demograficzna Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2018– 2024

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	osoba	3940	3888	3824	3781	3750	3687	3635
mężczyźni	osoba	1975	1954	1922	1912	1891	1860	1832
kobiety	osoba	1965	1934	1902	1869	1859	1827	1803

Źródło: Dane z ewidencji ludności gminy Gołymin-Ośrodek

Wykres 1. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Gołymin - Ośrodek w latach 2018-2024



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności gminy Gołymin-Ośrodek.

Analizując sytuację demograficzną Gminy Gołymin - Ośrodek w ostatnich 7 latach, należy zakładać, że w kolejnych latach liczba mieszkańców Gminy Gołymin – Ośrodek będzie zmniejszała się. Podobnie jak liczba ludności województwa

mazowieckiego i powiatu i ciechanowskiego, gdzie z roku na rok liczba mieszkańców jest coraz mniejsza

Tabela 4. Ludność województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego

Rok	Powiat ciechanowski - ogółem	Województwo Mazowieckie – ogółem w tys.
2018	89 670	5 403,4
2019	89 426	5 423,2
2020	88 476	5 425,0
2021	88 121	5 512,8
2022	85 378	5 510,6
2023	85 167	5 510,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Demografia jest ważnym czynnikiem wpływającym na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejsze cechy demograficzne, które mają wpływ na możliwości rozwojowe gminy to:

- Wysoki poziom wykształcenia mieszkańców;
- Utrzymanie się średniego wskaźnika gęstości zaludnienia;
- Dynamiczna struktura wieku ekonomicznego ludności z zaznaczającym się spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, spadającym procentowym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i występowanie wzrostowego trendu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym;
- Zachowanie równowagi pomiędzy płciami;
- Dodatni poziom przyrostu naturalnego;
- Odwrócenie niekorzystnych trendów migracyjnych.

Liczba ludności w gminie ciągle spada. Przesądza o tym ujemny (w dłuższym okresie czasu) przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji zewnętrznych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące populacji gminy na przestrzeni 7 ostatnich lat. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymín-Ośrodek w latach 2018 - 2024 przyjmował wartość ujemną. Przyrost naturalny ma znaczący wpływ na przyszłą liczbę ludności na terenie Gminy.

Tabela 5. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymín-Ośrodek w latach 2018-2024

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	-15	-4	-24	-11	-5	-11	-11
mężczyźni	-3	-6	-9	-5	-8	-9	-8
kobiety	-12	2	-15	-6	3	-2	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności gminy Gołymín-Ośrodek.

Bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu społeczeństwa stanowi udział danych grup wiekowych. W całym kraju widoczne są tendencje starzenia się społeczeństwa i coraz uboższej grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Informacje na ten temat są istotne

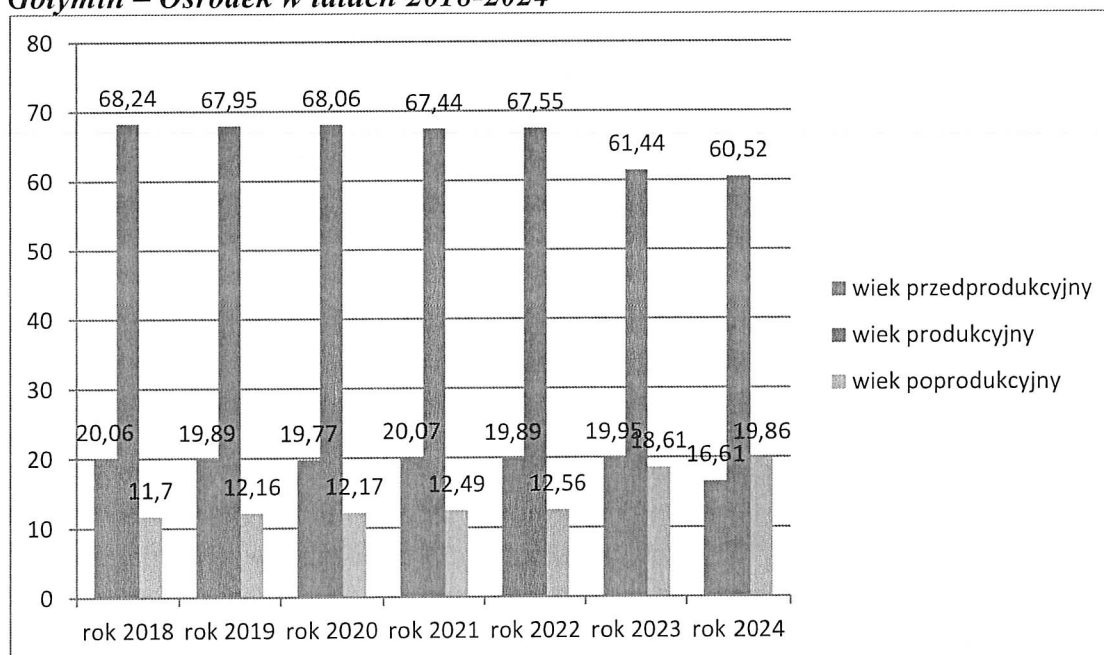
dla planowania strategii gmin, powiatów i kraju. Dane dotyczące udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Gołymin – Ośrodek przedstawia tabela.

Tabela.6 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2018 - 2024

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,06	19,89	19,77	20,07	19,89	19,95	19,61
w wieku produkcyjnym	%	68,24	67,95	68,06	67,44	67,55	61,44	60,52
w wieku poprodukcyjnym	%	11,70	12,16	12,17	12,49	12,56	18,61	19,86

Źródło: Dane z ewidencji ludności gminy Gołymin-Ośrodek.

Wykres 2 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek w latach 2018-2024



Źródło: Dane z ewidencji ludności gminy Gołymin-Ośrodek

Na terenie Gminy Gołymin–Ośrodek ludność w wieku produkcyjnym w 2024r. stanowiła 60,52% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym 19,86%, a w wieku poprodukcyjnym – 19,86%. Natomiast w roku 2018 ludność w wieku produkcyjnym wynosiła 68,24%, ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20,06%, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 11,70%. W analizowanym okresie można zauważyć, że: liczba ludności w wieku produkcyjnym zmalała, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym rośnie można zatem wnioskować, że społeczeństwo Gminy się starzeje (ludność w wieku

produkcyjnym będzie się starzała i przechodziła na emeryturę, natomiast zmniejszy się liczba osób w wieku produkcyjnym ze względu na zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym).

Analizując powyższe wnioski należy stwierdzić, że świadczą one o niekorzystnym zjawisku starzenia się społeczeństwa. Pozytywnym aspektem takiej sytuacji jest jedynie fakt, że liczba osób w wieku produkcyjnym znacznie przewyższa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym.

2.2.Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy

Na terenie gminy Gołymín-Ośrodek istnieją następujące instytucje i zakłady pracy działające na rzecz społeczeństwa:

- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gołymínie-Ośrodku
- Centrum Medyczne „Gajda-Med” Filia w Gołymínie-Ośrodku
- Placówki oświatowe:
 - Zespół Placówek Oświatowych w Gołymínie-Ośrodku
- Ochotnicze Straże Pożarne
- Świetlice OSP i świetlice wiejskie
- Koła Gospodyń Wiejskich
- Organizacje pozarządowe
- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela

Według danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na terenie gminy Gołymín-Ośrodek jest zarejestrowanych 139 podmiotów gospodarczych. Przeważająca liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych obejmuje sekcje handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów oraz budownictwa.

System edukacji

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w Gołymínie-Ośrodku w skład którego wchodzi :

- Szkoła Podstawowa w Gołymínie - Ośrodku
- Przedszkole Gminne
- Szkoła Filialna w Gostkowie.

Na terenie gminy nie ma szkół ponadpodstawowych. Młodzież najczęściej kontynuuje naukę w szkołach zlokalizowanych w Ciechanowie czy Gołotczyźnie rzadziej w Pułtusk.

Kultura, sport i rekreacja

Na terenie Gminy Gołymin-Ośrodek funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Gołyminie-Ośrodku. Biblioteka jest instytucją kultury działająca na terenie gminy. W ciągu roku biblioteka organizuje zajęcia promujące czytelnictwo, które skierowane są przede wszystkim dla dzieci szkół podstawowych oraz przedszkoli (w tym: lekcje biblioteczne, warsztaty plastyczne oraz konkursy literackie i plastyczne).

Na terenie gminy działa: Towarzystwo Wędkarskie w Gołyminie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Gołyminskiej Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Koło w Gołyminie-Ośrodku oraz Zespół „Gołyminiacy”.

Gmina na swoim terenie posiada ciekawe dla turystów zabytki. W Gołyminie-Ośrodku znajdują się takie zabytki jak:

- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela,
- Grobowiec Generała Karola Zielińskiego,
- Cmentarz parafialny,
- Przydrożny krzyż drewniany przy ul. Gen. Zielińskiego,
- Pomnik upamiętniający stoczoną Bitwę pod Gołyminem dnia 26 grudnia 1806r,

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom kultury. Pewne formy animacji kultury prowadzone są w szkołach oraz w remizach strażackich zlokalizowanych na terenie gminy.

Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia na terenie gminy Gołymin-Ośrodek realizowana jest poprzez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Gajda Med” w Gołyminie-Ośrodku. W placówce zatrudnieni są lekarze: internista i pediatra oraz obsługa pielęgniarska. Specjalistyczna opieka zdrowotna oraz leczenie na poziomie szpitalnym realizowane są za pośrednictwem placówek ochrony zdrowia w pobliskim Ciechanowie. Zaopatrzenie w leki zapewnia jedna apteka zlokalizowana na terenie gminy.

Poziom bezrobocie

Do niedawna większa część mieszkańców gminy utrzymywała się z pracy na gospodarstwie rolnym. Jednak ten dział gospodarki generuje niewielką ilość miejsc pracy i charakteryzuje się występowaniem ukrytego bezrobocia. Poprawa sytuacji na rynku pracy byłaby możliwa w przypadku realizacji nowych inwestycji na terenie gminy (turystyka, agroturystyka, przetwórstwo produktów rolnych lub inne). Większość mieszkańców gminy dojeżdża do pracy do pobliskich miejscowości między innymi do pobliskiego Ciechanowa.

Na terenie Gminy Gołymin – Ośrodek liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2023 r. wynosiła 245. Liczba kobiet bezrobotnych wynosiła 102 (41,64%), a mężczyzn 143 (58,36%).

Pośrednictwem pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie.

III. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE W GMINIE GOŁYMIN-OŚRODEK

Zadania związane z pomocą społeczną spoczywają zarówno na organach administracji rządowej, jak i jednostkach samorządu terytorialnego. W gminie Gołymin-Ośrodek za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia przyznawanego w ramach pomocy społecznej winny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie takiego wsparcia. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Pomoc taka polega m.in. na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy. Pomoc społeczna nie może stanowić źródła utrzymania, zwłaszcza, gdy dotyczy osób, które mają wszelkie warunki (wiek, stan zdrowia, kwalifikacje) aby podjąć pracę. Ustawową przesłanką korzystania z pomocy społecznej jest nie tylko pozostawanie osoby czy rodziny w trudnej sytuacji życiowej, ale i wykazanie przez starających się o taką pomoc, że ze swej strony podjęli starania, które przy uwzględnieniu ich możliwości, zasobów i uprawnień nie pozwoliły na przezwycięzenie tych trudności. Bierne oczekiwanie na świadczenie pomocy społecznej, bez wykazania w ramach możliwej u danej osoby aktywności w rozwiązywaniu swej trudnej sytuacji, nie uprawnia do świadczenia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawowym organem działającym w ramach realizacji zadań pomocy społecznej. Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W celu dokonania oceny problemów społecznych dokonano diagnozy problemów społecznych analizując sprawozdania, raporty i inne dokumenty za lata 2018-2024.

Analizy problemów społecznych dokonano w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc domowa,
- uzależnienia,
- niekorzystne zjawiska demograficzne.

Ogółem w latach 2018 - 2024 r. niezależnie od rodzaju świadczeń pomocą społeczną objęto:

- w 2018 r. - 352 osoby zamieszkujące, 124 rodziny;
- w 2019 r. - 225 osób zamieszkujących, 102 rodziny ;
- w 2020 r. - 294 osób zamieszkujących, 171 rodzin
- w 2021 r. - 219 osób zamieszkujących, 131 rodzin
- w 2022 r. - 297 osób zamieszkujących, 154 rodzin
- w 2023 r. - 207 osób zamieszkujących, 126 rodzin
- w 2024 r. - 270 osób zamieszkujących, 109 rodzin

Tabela 7 Powody przyznawania pomocy w latach 2019 - 2024 r. przedstawione zostały w poniższej tabeli .

L. p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób					Liczba osób w tych rodzinach					
		2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Ubóstwo	71	71	56	56	43	201	201	154	135	103	94
2	Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
3	Bezdomność	2	2	0	2	0	2	2	0	22	13	2
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	15	2	17	16	85	85	13	99	95	85
5	Bezrobocie	46	41	36	32	28	148	148	130	111	99	82
6	Niepelnosprawność	35	35	26	17	14	80	80	56	41	30	27
7	Długotrwała choroba	33	34	38	28	25	76	72	74	63	49	38
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	16	15	15	15	17	72	67	67	70	70	43
9	Alkoholizm	14	23	19	15	15	32	46	40	34	33	27
10	Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Przemoc	2	2	0		0	15	15	0	5		2
12	Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	2
13	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna/ zdarzenie losowe	0	0	0	8	0	0	0	0	8	0	6

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie – Ośrodka

Tabela 8 Zasiłki z pomocy społecznej wypłacone przez GOPS w Gołyminie - Ośrodku w latach 2019 - 2024

L. p.	Rodzaj zasiłku	Liczba osób						Kwota świadczeń w zł					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	20 19	2020	2021	2022	2023	2024
1	Zasiłek stały	22	20	17	15	15	19	119251	105746	101826	103441	88473	152578
2	Zasiłek okresowy	42	40	36	49	36	33	97188	106017	91 683	129558	138596	124234
3	Posiłek	84	65	47	60	59	52	29036	9169	14 599	24852	26420	22856
4	Zasiłek celowy	73	78	75	75	66	59	18370	60506	75 090	55255	73375	63194
5	Oplata za DPS	3	3	2	4	5	4	77996	94537	109334	137187	172444	145637

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie - Ośrodku

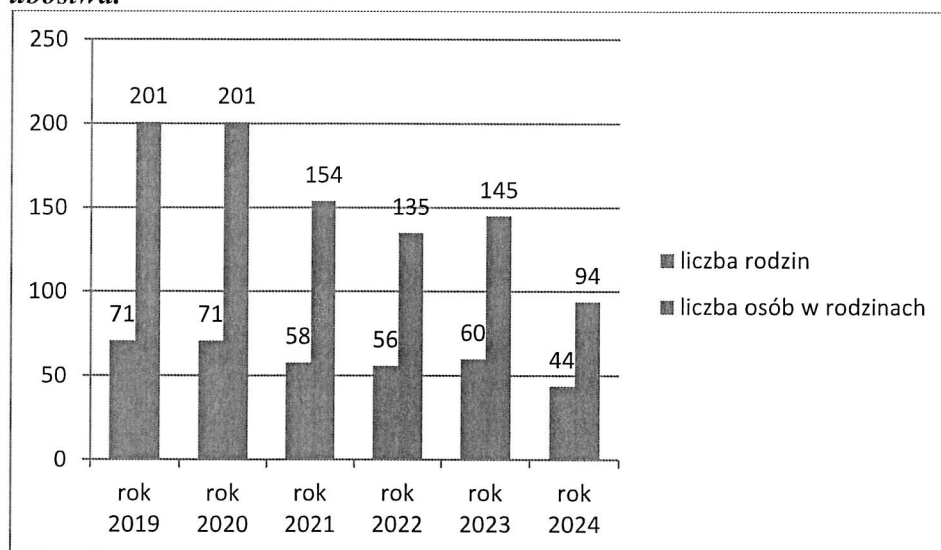
3.1 Problem ubóstwa

Ubóstwem określa się sytuację, w której osoba lub rodzina nie dysponuje wystarczającymi dochodami i zasobami na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby”, poza spełnieniem takich potrzeb jak: wyżywienie, ubranie kryją się takie potrzeby jak: opłaty mieszkaniowe, leczenie, uzyskanie wykształcenia itp. Ubóstwo, to nie tylko niedostatek dóbr materialnych, to również brak zaspokojenia potrzeb społecznych, intelektualnych, psychicznych oraz duchowych.

Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku pomocy w formie zasiłków celowych, okresowych i pomocy żywnościowej.

Czynnikami generującymi ubóstwo są m.in.: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, poziom wykształcenia, uzależnienia, zdarzenia losowe.

Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2024 z powodu ubóstwa.

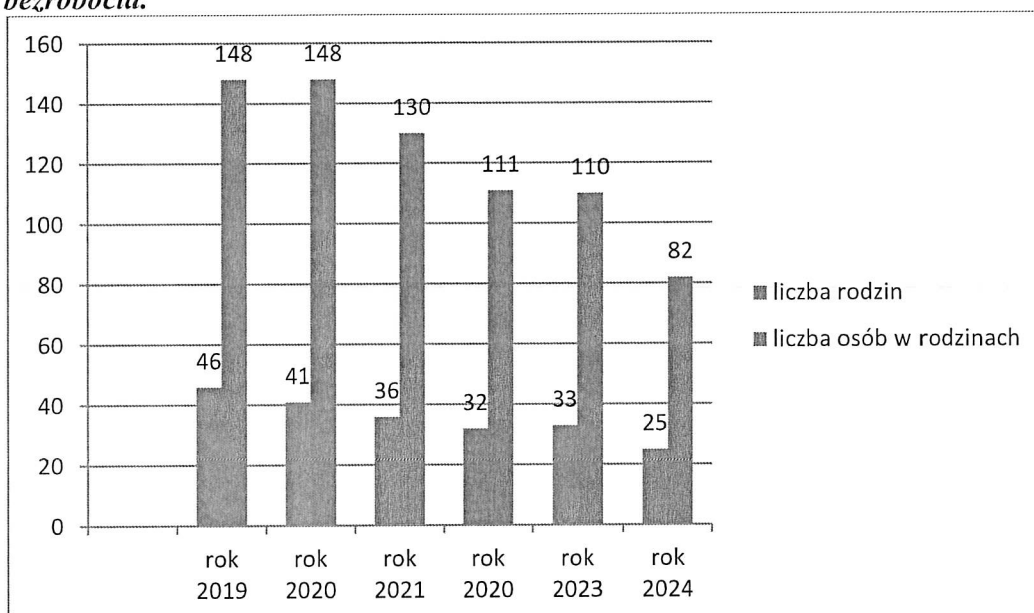


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku.

3.2. Problem bezrobocia

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji. Długotrwały brak pracy i niemożność zarobkowania prowadzi do trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, problemów materialnych a w konsekwencji do niedostatku. Często taki stan prowadzi do patologicznych zachowań np. degradacja rodziny, alkoholizmu, przemocy czy poszukiwanie nielegalnych źródeł dochodu. Bezrobocie niekorzystnie wpływa na sytuację materialną rodzin, co sprawia, że osoby pozbawione zatrudnienia nie są w stanie wyjść samodzielnie z trudnej sytuacji życiowej i stają się klientami pomocy społecznej.

Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2024 z powodu bezrobocia.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołminie-Ośrodku.

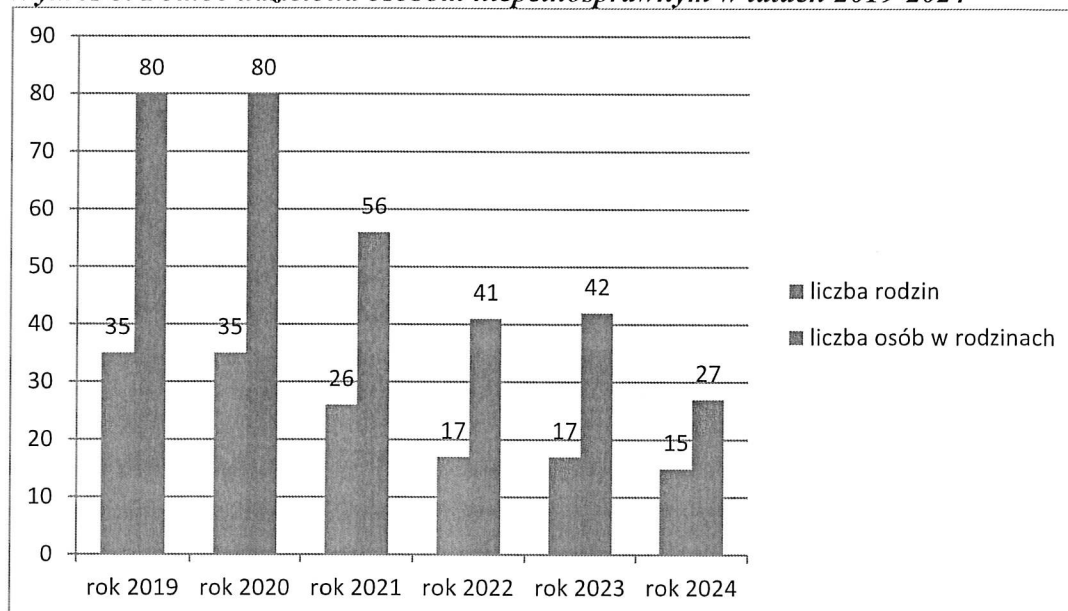
3.3. Problemy osób niepełnosprawnych

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność stanowi szczególnie istotny problem społeczny. Osoby niepełnosprawne mają problemy ze znalezieniem pracy. Dużym problemem są bariery architektoniczne. Osoby ciężko lub długotrwale chore narażone są na wykluczenie społeczne oraz borykają się z utrudnionym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, wysokimi kosztami leczenia oraz niedostatkiem finansowym. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Gołyminie-Ośrodku wynika, że liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się na tym samym poziomie.

Wykres 5. Pomoc udzielona osobom niepełnosprawnym w latach 2019-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie –Ośrodku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku udziela osobom niepełnosprawnym spełniającym określone kryteria następujących form pomocy: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze. Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane są do domów pomocy społecznej. Ponadto w ramach świadczeń rodzinnych Ośrodek wypłaca osobom niepełnosprawnym zasiłki pielęgnacyjne a także świadczenia pielęgnacyjne matce, ojcu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji. Z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodzin od 01.01.2013r. do 31.12.2023r. oprócz świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom, mogły być przyznawane i wypłacane także specjalne zasiłki opiekuńcze. Z zasiłku dla opiekunów korzystają opiekunowie, którzy mieli przyznane prawo do tej formy pomocy przed rokiem 2013.

Tabela 9. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2019-2024.

Lp.	Rok	Zasiłek pielęgnacyjny	Świadczenie pielęgnacyjne	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekunów
1.	2018	71	10	8	12
2.	2019	70	11	9	9
3.	2020	66	16	6	6
4.	2021	65	23	3	4
5.	2022	66	30	0	3
6.	2023	69	38	0	3
7.	2024	67	37	0	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku

W ramach pracy socjalnej osoby niepełnosprawne informowane są o możliwości dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz o możliwości ubiegania się o skierowanie do zakładu opiekuńczo-leczniczego.

3.4. Problemy osób starszych

Problemy osób starszych stanowią ważny obszar w działalności polityki społecznej, w szczególności na poziomie środowiska lokalnego. Starość utożsamiana jest ze spadkiem wydolności organizmu, utratą mobilności, osłabieniem sił witalnych, ograniczeniem zdolności przystosowania się do wszelkich zmian, samotnością, koniecznością korzystania z pomocy innych osób oraz funkcjonowaniem na marginesie życia społecznego.

Celem polityki senioralnej jest wspieranie i zapewnianie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Ważne jest jednak, aby ludzie w podeszłym wieku nie tracili kontaktu ze środowiskiem oraz nie wycofywali się z czynnego życia, włączając ich do działań na rzecz społeczności lokalnej. Ostatecznością powinno być kierowanie do Domu Pomocy Społecznej. Gmina świadczy pomoc w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Świadczeniami w formie usług opiekuńczych objęte są przede wszystkim osoby starsze, niepełnosprawne, samotnie mieszkające, które nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze świadczone są za częściową lub całkowitą odpłatnością w zależności od dochodu osoby lub rodziny zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, osoby, które wymagają całodobowej opieki osób drugich kierowane są do domów pomocy społecznej. Art.61 cyt. ustawy określa sposób uiszczenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, osoby zobowiązanej do jej wnoszenia. Pobyt w domu pomocy

społecznej zgodnie z tym artykułem jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

3.5. Problemy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców oznacza sytuację, w której rodzice (lub opiekunowie) nie sprawują odpowiedniej opieki nad dziećmi; kiedy nie mogą, nie umieją lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci w sposób społecznie akceptowany. Dysfunkcje rodziny negatywnie wpływają na relacje w rodzinie, powodując brak poczucia bezpieczeństwa, uzależnienia, zagrożenie konfliktami i przemocą w rodzinie. W rodzinach gdzie występują w/w problemy, brakuje umiejętności tworzenia właściwych wzorców, dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci troskliwą opieką. Pomoc jaką proponuje w tym zakresie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku to m.in. świadczenia pieniężne tj. zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe oraz świadczenia niepieniężne m.in. praca socjalna, posiłki, usługi opiekuńcze, schronienie, wsparcie rodziny ze strony asystenta rodziny. W ramach realizowanych zadań na rzecz rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku przyznaje i wypłaca m.in. zasiłki rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskie i świadczenia „Za życiem”.

Tabela 10 . Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta rodziny w latach 2019-2024

Lp.	Rok	Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2019	14	43
2.	2020	13	38
3.	2021	13	37
4.	2022	11	37
5.	2023	10	36
6.	2024	10	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku

3.6. Problemy uzależnień.

Uzależnienia wpływają na całe życie człowieka, niszcząc osiągnięcia zawodowe i relacje rodzinne. Nierzadko powodują także zjawiska współuzależnień. Uzależnić się można od wielu substancji, sytuacji i zachowań. Uzależnienia dotyczą dużą część społeczeństwa. Wiele osób odczuwa nieodpartą potrzebę dokonania określonej czynności lub też zażycia jakiejś substancji. Takich potrzeb często nie utożsamiamy z uzależnieniem, do czasu aż nie przejmą dominacji nad życiem. To prowadzi do

uciążliwego funkcjonowania z problemem, który z pomocą specjalisty można usunąć z życia. Większość osób zna pojęcie uzależnień.

Uzależnić można się od wielu rzeczy. Spośród uzależnień o różnym stopniu szkodliwości możemy przykładowo wyróżnić:

→ uzależnienie od narkotyków — jedno z najniebezpieczniejszych uzależnień zagrażających życiu;

→ uzależnienie od alkoholu — powszechnie występujące, przyczynia się do rozpadu rodzin;

→ uzależnienie od nikotyny — uzależnienie, które często powstaje w okresie dorastania

w wyniku chęci naśladowania innych i ciekawości;

→ uzależnienie od hazardu — jedno z uzależnień behawioralnych, które skłania do udziału w loteriach, grach karcianych, czy konkursach. Prowadzi do problemów finansowych;

→ pracoholizm — oznacza ciągłą potrzebę wykonywania pracy. Zachwiana zostaje równowaga między życiem prywatnym a zawodowym;

→ uzależnienie od Internetu — występujące od lat 90 uzależnienie behawioralne dotyczące interakcji człowieka z maszyną. Korzystanie z Internetu staje się czynnością dominującą w życiu człowieka;

→ zakupoholizm — objawia się jako potrzeba zakupu dóbr, które nie są potrzebne. Prowadzi do rozładowania wewnętrznego napięcia. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społecznych. Nadużywanie alkoholu, jak i uzależnienie od jego spożywania powoduje szereg szkód zarówno dla osób pijących jak i osób żyjących w otoczeniu osoby pijącej.

W celu zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych Rada Gminy przyjęła Uchwałę do realizacji „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”. Działania zawarte w programie oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Swoim zakresem obejmuje takie obszary jak: profilaktyka, działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza, ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych oraz badania i monitoring.

Z problemem nadużywania alkoholu czy zażywania środków odurzających pracownicy Ośrodka spotykają się od wielu lat. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo-wychowawcze. Praca z osobami nadużywającymi alkoholu jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie.

Tabela 11. Działania podjęte wobec osób skierowanych do GKRPA w Gołyminie-Ośrodku w latach 2019-2024

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba Posiedzeń GKRPA	10	7	12	11	12	12
Liczba wniosków o leczenie	13	6	7	8	14	7
Liczba wniosków do Sądu w sprawie leczenia odwykowego	1	3	0	0	0	3
Liczba osób, które podjęły leczenie	5	1	3	5	10	4
Kontrole przeprowadzone przez członków GKRPA w punktach sprzedaży napojów alkoholowych	2	3	1	3	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gołyminie-Ośrodku

3.7. Problem przemocy domowej

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy zastąpiła pojęcie przemocy w rodzinie pojęciem przemocy domowej. Według ustawy przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Wyróżniamy następujące rodzaje przemocy: fizyczna (naruszanie nietykalności fizycznej), psychiczna (naruszenie godności osobistej), seksualna (naruszenie intymności), ekonomiczna (naruszenie własności), zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich). Przemocy doświadczają dzieci, dorośli, osoby starsze. Diagnoza problemu przemocy domowej jest niejednokrotnie bardzo trudna do przeprowadzenia. Wstyd i strach ofiary przed konsekwencjami zgłoszenia przemocy jest tak silny, że nie pozwala na działanie mimo racjonalnych myśli i pragnienia zmiany. Z uwagi na siłę traumatycznych przeżyć wpływających na psychiczne funkcjonowanie osób doświadczających przemocy i wynikających z tego zaburzeń rozwoju niezbędna jest szybka interwencja specjalistów w odzyskaniu i umacnianiu prawidłowego funkcjonowania psychofizycznego.

W 2023 r. został opracowany i podjęty Uchwałą Rady Gminy Gołymin-Ośrodek „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób w Rodzinie na lata 2022-2025 dla Gminy Gołymin-Ośrodek”.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego w Ciechanowie oraz oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowej. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania

przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- przekazywanie informacji oraz dokumentacji w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, polegającego na uporczywym niestosowaniu się do obowiązku zgłoszenia się do uczestnictwa w powyższych programach.

Tabela 12. Ilość rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2024

L. p.	Rok	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”
1.	2018	12
2.	2019	13
3.	2020	15
4.	2021	16
5.	2022	12
6.	2023	19
7.	2024	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Gołymin-Ośrodek

IV. SYSTEM WSPIERANIA RODZINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku jest jednostką organizacyjną Gminy, odgrywającą zasadniczą rolę w zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców Gminy Gołyminek-Ośrodek. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

Do podstawowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należą zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, a także ustawy o świadczeniach rodzinnych, dodatkach mieszkaniowych, przeciwdziałaniu przemocy domowej, pieczy zastępczej i wspieraniu rodziny, za życiem i inne.

4.1. Posiłek

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie - Ośrodku od 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który docelowo zastąpił program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który uchwalony był na lata wcześniejsze .

Celem Programu jest:

- wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym, w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich,
- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia.
- zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Pomoc w tej formie może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom jeżeli, dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 1., Liczba rodzin i osób w rodzinach, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2024

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	45	61	70	62	59	48	54
Liczba osób w rodzinach	200	217	206	188	188	159	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku.

4.2. Praca socjalna, przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych

Wszystkim osobom i rodzinom objętym pomocą społeczną udzielono również pomocy w formie pracy socjalnej, mającej na celu poprawienie funkcjonowania osób i tych rodzin w środowisku społecznym oraz rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Bardzo często praca socjalna to jedyna efektywna metoda dotarcia do klienta – udzielenie pomocy poprzez długotrwałe wsparcie.

Należy pamiętać, że praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na wysokość posiadanego dochodu i takiej pomocy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku często udziela. Pomoc ta polega m.in. na:

- rozmowach wspierających i motywujących ,
- informowaniu o przysługujących uprawnieniach,
- współpracy z innymi instytucjami i organizacjami (m.in. POLICJA, POWIATOWY URZĄD PRACY, POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE, SĄD, itp.),
- pomocy w uzyskaniu odzieży, opału i żywności,
- pomocy w uzyskaniu świadczeń (emerytalno-rentowych, rodzinnych, alimentów, itp.),
- współpracy ze szkołą, pedagogiem szkolnym,
- współpraca z kuratorem sądowym, społecznym.

Rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji obok pracy socjalnej przyznawane są zasiłki pieniężne w zależności od sytuacji. tj. w postaci:

- zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych - może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego

rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” - na zakup posiłku lub żywności w postaci produktów żywnościowych - przy spełnieniu kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

- zasiłków okresowych - przysługuje z tytułu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego przy spełnieniu kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

- zasiłków stałych - który należy się dla pełnoletniej osoby, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Tabela 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej.

	Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia pieniężne	Liczba rodzin	98	83	89	80	62	65	74
	Liczba osób w rodzinach	231	214	251	213	102	174	195
Świadczenia niepieniężne	Liczba rodzin	38	40	32	23	23	30	27
	Liczba osób w rodzinach	156	186	155	119	125	133	115

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS w Gołyminie -Ośrodku

4.3. Asystent rodziny

Rada Gminy Gołymין-Ośrodek uchwałą Nr LVII/351/2023 z dnia 22 sierpnia 2023 roku przyjęła do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2026. Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m.in. opracowanie 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Obowiązek ten wpisuje się również w założenia ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Program jest kontynuacją celów oraz zadań wskazanych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny realizowanego w poprzednich latach, skierowany do rodzin z terenu Gminy Gołymין-Ośrodek.

Podstawowym założeniem Programu jak i poprzednich jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku, ale założenia i cele Programu mogą realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji mają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty bądź osoby specjalizujące się i mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Celem głównym Programu jest skuteczne, kompleksowe wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego społecznego funkcjonowania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku zatrudnia jednego asystenta rodziny. Głównym zadaniem asystenta jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz kształtowanie umiejętności członków rodziny w zakresie znajdowania rozwiązań trudności życiowych. Asystent pracuje w środowisku przebywania rodziny, udziela zindywidualizowanego wsparcia rodzinie, wykorzystując mocne strony jej członków. Współpracuje ściśle z instytucjami takimi jak: placówki oświatowe, służba zdrowia, policja, sąd rodzinny oraz zespoły kuratorskiej służby sądowej.

Gmina współfinansuje koszty pobytu dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2024

roku w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało dwoje dzieci, za które gmina ponosiła odpłatność.

4.4. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego tj;
 - z tytułu urodzenia się dziecka,
 - z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
 - z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
 - z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.
2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
3. Świadczenia opiekuńcze.
4. Świadczenie rodzicielskie.
5. Świadczenie „Za życiem”.

Tabela 15. Ilość wniosków przyjętych w latach 2018- 2024

	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	183	163	141	122	102	88	60
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenie się dziecka	29	37	28	22	29	18	15
Świadczenie jednorazowe „za życiem”	0	0	1	1	0	0	0
Świadczenie rodzicielskie	16	12	13	11	8	8	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku

➤ **zasiłek rodzinny** przysługuje osobom, do ukończenia przez dziecko:

- 1) 18 roku życia,
- 2) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- 3) 24 roku życia – jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 4) osobie uczącej się w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

Jednym z kryteriów przyznania zasiłku rodzinnego jest kryterium dochodowe. Przysługuje wtedy, gdy miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie

przekracza 674,00 zł, lub 764,00 zł – jeśli dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 stycznia 2016 r. obowiązuje system tzw. złotówka za złotówkę. Oznacza to, że w przypadku przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie, świadczenie zostanie przyznane, ale pomniejszone o kwotę przekroczenia.

Świadczenia opiekuńcze to: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.

➤ **Zasiłek pielęgnacyjny** przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku:

- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;

- osobie, która ukończyła 75 lat.

➤ **specjalny zasiłek opiekuńczy** był przyznawany bez względu na datę powstania niepełnosprawności. Osoba wymagająca opieki powinna legitymować się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy był natomiast uzależniony od dochodu rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki. Łączny dochód tych rodzin w przeliczeniu na osobę nie mógł przekroczyć kwoty 764 zł. Od dnia 1 listopada 2018 r. wysokość świadczenia wynosiła 620 zł miesięcznie. Od 1 stycznia 2024r. specjalny zasiłek opiekuńczy został zlikwidowany.

➤ **świadczenie pielęgnacyjne** do 01 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Od 1 stycznia 2024r. świadczenie pielęgnacyjne przysługuje rodzicom lub innym osobom opiekującym się niepełnosprawnymi dziećmi w wieku do ukończenia 18 r. życia, bez jakichkolwiek ograniczeń w zakresie podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Zmiany nie dotyczą osób, które, na zasadzie zachowania praw nabytych, będą pobierać to świadczenie na podstawie przepisów dotychczasowych (w oparciu o przepis przejściowy- art. 63 u.ś.w.).

- **świadczenie rodzicielskie** przysługuje osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, które z powodu swojej sytuacji zawodowej nie mogą skorzystać z zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Aby objąć wsparciem jak największą grupę osób i zapewnić rodzicom jak największe wsparcie materialne w pierwszym okresie życia dziecka, świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego (jest to kwota netto, gdyż świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu, ani innym obciążeniom).
- **świadczenie „Za życiem”** przysługuje z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość tego świadczenia to 4 000 zł i wypłacane jest jednorazowo bez względu na dochód rodziny.
- **świadczenia z funduszu alimentacyjnego** przysługuje w przypadku samotnego wychowywania dziecka, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1209 zł. Jeżeli kryterium dochodowe zostanie przekroczone, wówczas obowiązuje tak zwana zasada złotówka za złotówkę. Alimenty przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub wyższej szkole do ukończenia przez nią 25 roku życia (w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo). Wypłacane świadczenie alimentacyjne uzależnione jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższe niż 1000zł na dziecko. Do września 2024 r. maksymalna kwota świadczenia alimentacyjnego wynosiła 500 zł.

Tabela 16. Ilość wniosków o świadczenie alimentacyjne przyjętych w latach 2018- 2024

Świadczenia alimentacyjne	Rok						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rodziny	13	10	8	9	10	10	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku

4.5. Opieka Wytchnieniowa

Opieka wytchnieniowa to program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami dorosłymi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym.

Program kierowany jest do opiekunów, którzy zgłosili potrzebę wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad

niepełnosprawnym członkiem rodziny. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin/opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez ich wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek, regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku po raz pierwszy realizował Program Opieki wytchnieniowej w 2024 r. do którego zakwalifikowano 2 osoby. Ośrodek przewiduje kontynuację programu w kolejnych latach w miarę pojawiających się potrzeb.

4.6. Pomoc żywnościowa

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie-Ośrodku przy współpracy z Bankiem Żywności w Ciechanowie realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa współfinansowany z Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym, którego celem jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom Gminy Gołymina-Ośrodek pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w warsztatach edukacyjnych w ramach środków towarzyszących. Żywność wydawana jest na podstawie wcześniej przygotowanych i regularnie weryfikowanych list odbiorców. Produkty żywnościowe trafiają do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza odpowiednio kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy żywnościowej w danym programie. Osoby potrzebujące otrzymały paczki żywnościowe, w skład których wchodziły artykuły: mleczne, mięsne, skrobiowe, warzywne oraz cukier i olej.

Ponadto Ośrodek otrzymywał z Banku Żywności dodatkowe artykuły pozyskane z innych źródeł. Program realizowany jest na mocy porozumienia z Bankiem Żywności w Ciechanowie.

Tabela 17 Dane dotyczące osób korzystających z artykułów pochodzących z Banku Żywności

Rok	2021	2022	2023	2024
Tonaż w kg	15164,01	5 874,84	3 703,18	12549,06
Liczba rodzin	75	70	62	85
Liczba osób w rodzinach	206	211	182	204

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gołyminie-Ośrodku

4.7. Karta Dużej Rodziny

Od 1 stycznia 2015 r. obowiązuje ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to jedno z rozwiązań polityki rodzinnej, dzięki któremu rodziny wielodzietne mają prawo do ulg, zniżek i zwolnień z opłat za korzystanie z wybranych usług i przy zakupie towarów u sprzedawców, którzy włączyli się w program. Do korzystania z programu uprawnieni są członkowie każdej rodziny wielodzietnej (mającej troje i więcej dzieci). Członkami rodziny wielodzietnej są:

- rodzic (rodzice) - przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka,
- małżonek rodzica,
- dziecko - przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą oraz osobę o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49)

Przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych - w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osobom niepełnosprawnym karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Dokumentem identyfikacyjnym członka rodziny jest Karta Dużej Rodziny wydawana bezpłatnie na wniosek członka rodziny wielodzietnej.

Od 1 stycznia 2019 r. Karta Dużej Rodziny należy się również tym rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci - bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość tańszego korzystania z ofert instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki m.in. przy zakupie żywności i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunku za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2024 roku wniosek o Kartę Dużej Rodziny złożyło 307 rodzin w tym 169 rodzin, które kiedykolwiek miało na utrzymaniu troje dzieci. Rządowy program dla rodzin wielodzietnych jest zadaniem zleconym i finansowanym z budżetu państwa.

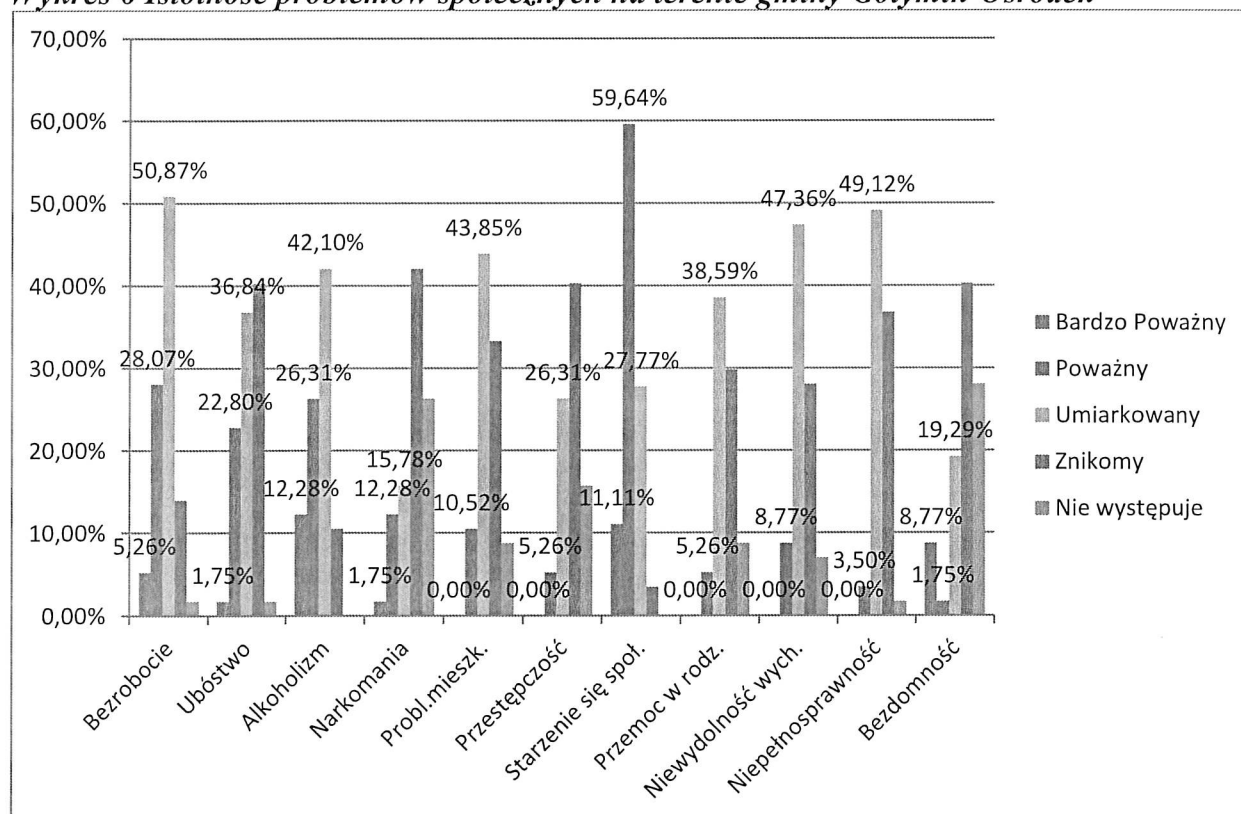
V. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW.

ANALIZA ANKIET

Na potrzeby opracowania „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Gołymin-Ośrodek na lata 2025-20230” przeprowadzono badania ankietowe dotyczące problemów społecznych w gminie.

W badaniu wzięło udział 57 osób ankietowanych. Wśród nich było 38 kobiet i 19 mężczyzn. W tym 3 osoby w przedziale wiekowym od 13-16 lat oraz 6 osób w przedziale wiekowym 17-25 lat, 38 osób w wieku od 26-59 i 11 osób w wieku powyżej 60 lat. 14,03% ankietowanych stanowili uczniowie, 8,77% to rolnicy, 1,75% – przedsiębiorcy, 40,35% - pracownicy umysłowi, 15,78% - pracownicy fizyczni, 17,54% - emeryci/renciści. Podział ankietowanych ze wzg. na wykształcenie przedstawia się następująco: 12,28% ankietowanych to osoby z wykształceniem podstawowym, 21,05% z wykształceniem zawodowym, 22,80% z wykształceniem średnim, 3,5% z wykształceniem policealnym oraz 38,88 z wykształceniem wyższym. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców o ocenę istotności wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania, to jak ankietowani widzą istotność problemów społecznych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6 Istotność problemów społecznych na terenie gminy Gołymin-Ośrodek



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W części ankiety poświęconej osobom niepełnosprawnym, na pytanie: Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Ankietowani odpowiedzieli zgodnie z zamieszczoną poniżej tabelą.

Tabela 18. Problemy społeczne osób niepełnosprawnych

Lp.	Problem osób niepełnosprawnych	Odsetek ankietowanych
1	Brak akceptacji w środowisku	28,07%
2	Izolacja rodzinna (odrzućenie)	15,78%
3	Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)	47,36%
4	Brak ofert edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych	19,29%
5	Brak zorganizowania form spędzania czasu	43,84%
6	Ubóstwo i bieda	15,78%
7	Bezrobocie	14,03%
8	Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych	19,29%
9	Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej	19,29%
10	inne	0,00%

Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Na pytanie: Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Ankietowani odpowiedzieli w przedstawiony poniżej sposób:

brak pozytywnych wzorców i autorytetów wskazało 45,61%, przemoc ze strony rodziców wskazało 10,57%, przemoc rówieśnicza wskazało 40,35%, zaniedbania wychowawcze wskazało 24,56%, zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) wskazało 1,75%, używanie alkoholu wskazało 19,29%, palenie papierosów wskazało 22,80%, zażywanie narkotyków, dopalaczy wskazało 7,01%, chuligaństwo i przestępczość wskazało 5,26%, najczęściej, bo aż 57,89% respondentów wskazało brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży, brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu wskazało 33,33%, ograniczony dostęp do placówek sportowych i rekreacyjnych wskazało 22,80%, bezproduktywne spędzanie czasu wolnego wskazało 28,07% ankietowanych.

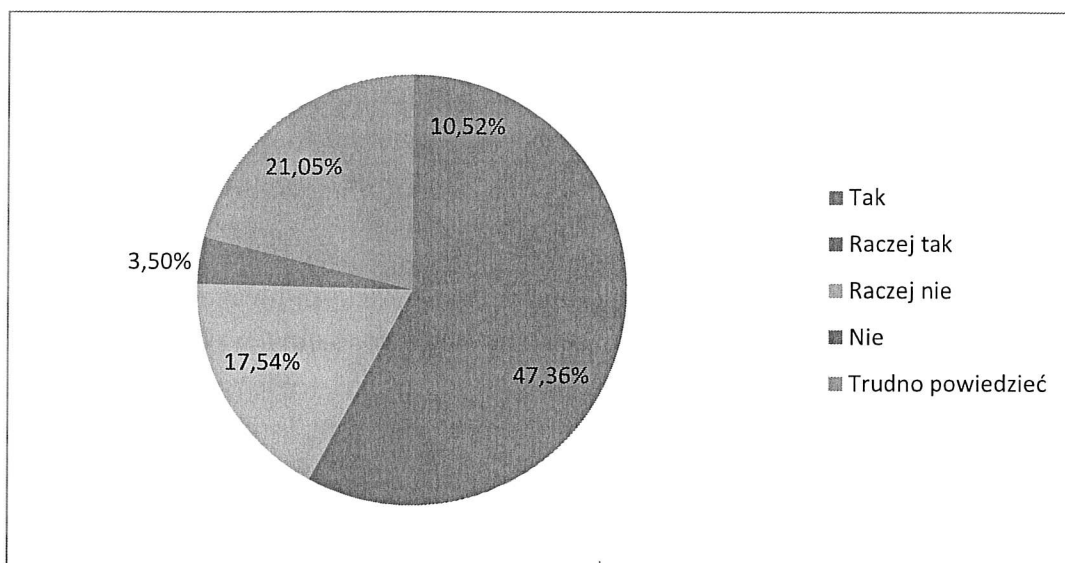
Ankieta dotycząca problemów społecznych na terenie gminy Gołymin-Ośrodek dotyczyła również obszaru rodziny, jedno z pytań brzmiało: Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Najczęściej

ankietowanych wskazało nieporadność życiową - 70,17%, alkoholizm oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych to problem, który zauważa 42,10% ankietowanych, kolejnym problemem wskazanym przez 40,35% respondentów jest bezrobocie, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami wskazało 35,08%, bezradność opiekuńczo-wychowawcza to problem, który widzi 33,33% ankietowanych, ubóstwo jest problemem społecznym rodziny dla 21,05% ankietowanych a niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego dla 14,03% ankietowanych.

Na pytanie: Jakie Pana/Pani zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych? respondenci wskazali: niski poziom umiejętności wychowawczych 70,17%, niskie dochody 43,85%, uzależnienia 42,10%, niepełna rodzina 31,57%, ubóstwo 19,29%, niepełnosprawność/długotrwała choroba 17,54%, wielodzietność 15,78%, przemoc w rodzinie 5,26%.

Ankietowani odpowiadali na pytanie: Czy uważa Pan/Pani, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca? Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi respondentów.

Wykres 7. Czy uważa Pan/Pani, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Z analizy ankiety wynika, że wg 47,36% ankietowanych oferta pomocy osobom starszym jest raczej wystarczająca, 10,52% ankietowanych twierdzi, że oferta pomocy osobom starszym jest wystarczająca, natomiast 17,54% uważa, że raczej nie jest wystarczająca, a 3,50% uważa, że nie jest wystarczająca, 21,05% nie ma w tej kwestii zdania.

Ankietowani wskazali jakie ich zdaniem są najważniejsze problemy społeczne osób starszych. Głównym problemem osób starszych są choroby, tak wskazało 71,92% ankietowanych, izolacja społeczna (samotność) to problem osób starszych według 47,36% ankietowanych, niezdolność do samoobsługi wskazało 28,07%, niepełnosprawność wskazało 28,07%, brak zorganizowania form wspólnego spędzania czasu wskazało 26,31%, izolacja rodzinna (odrzućenie) to problem według 21,05% ankietowanych, utrudniony dostęp do placówek medycznych wskazało 17,54% respondentów, ubóstwo i bieda to problem osób starszych według 14,03% ankietowanych, utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych wskazało 10,52%, utrudniony dostęp do placówek kulturalnych to problem osób starszych według 8,77% ankietowanych.

Potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym ankietowani wskazywali kolejno: pomoc materialna – 56,14%, usługi opiekuńczo-pielęgniacyjne – 42,10% doradztwo i załatwianie spraw urzędowych – 36,84%, wykonywanie ciężkich prac domowych – 35,08%, wsparcie emocjonalne – 26,31%, prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej – 17,54%, programy zdrowotne – 15,78%. Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (2 razy w tygodniu w placówce zapewniającej społeczną aktywizację obejmującą usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej – 14,03%, dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania oraz uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych-12,28%. Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8- godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) – 10,52%, wykonywanie wszystkich prac domowych – 5,26%.

W obszarze opieki zdrowotnej respondenci zwrócili największą uwagę na małą liczbę lekarzy specjalistów do jakich jest dostęp, ten problem wskazało 89,47% respondentów, długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) wskazało 59,64% ankietowanych, 47,36% uważa, że problemem są też długie oczekiwania w kolejce, 31,57% ankietowanych uważa, że krótkie godziny przyjęć to problem opieki zdrowotnej, a 22,80% ankietowanych wskazało ograniczoną liczbę wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych.

Badania wśród ankietowanych dotyczyły również edukacji na terenie gminy Gołymin-Ośrodek. Na pytanie: Jak ocenia Pan/Pani infrastrukturę edukacyjną w gminie? 70,17% ankietowanych odpowiedziało, że dobrze, 21,05% ani dobrze, ani źle, 3,50% bardzo dobrze, 1,75% źle ocenia infrastrukturę edukacyjną.

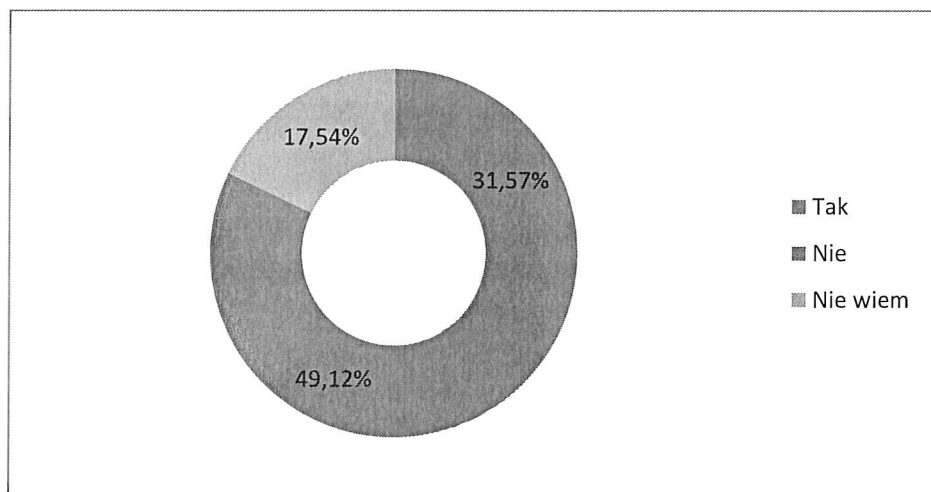
77,19% ankietowanych uważa, że ilość przedszkoli i szkół w gminie jest wystarczająca, 7,01% uważa, że nie jest wystarczająca a 17,54% respondentów nie ma

zdania na ten temat. Większość ankietowanych, bo aż 47,36% nie wie czy oferta edukacyjna w szkołach znajdujących się na terenie gminy przystosowaną ma ofertę edukacyjną dla osób niepełnosprawnych. 22,80% jest zdania, że oferta nie jest przystosowana a 21,05% twierdzi, że jest przystosowana.

Jako najważniejsze problemy w obszarze edukacji na terenie naszej gminy wskazano: brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 63,15%, jako problem w zakresie edukacji 52,63% respondentów wskazało brak żłobków a 47,36% widzi problem w niedostatecznym wsparciu psychologiczno – pedagogicznym, 17,54% ankietowanych uważa, że jest niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego oraz niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych i tak wskazało 31,57% ankietowanych mieszkańców.

Wpływ na funkcjonowanie środowiska ma również sport i kultura, dlatego też analizie poddano również ten obszar działania. Na pytanie: Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych? Ankietowani odpowiedzieli jak na załączonym wykresie.

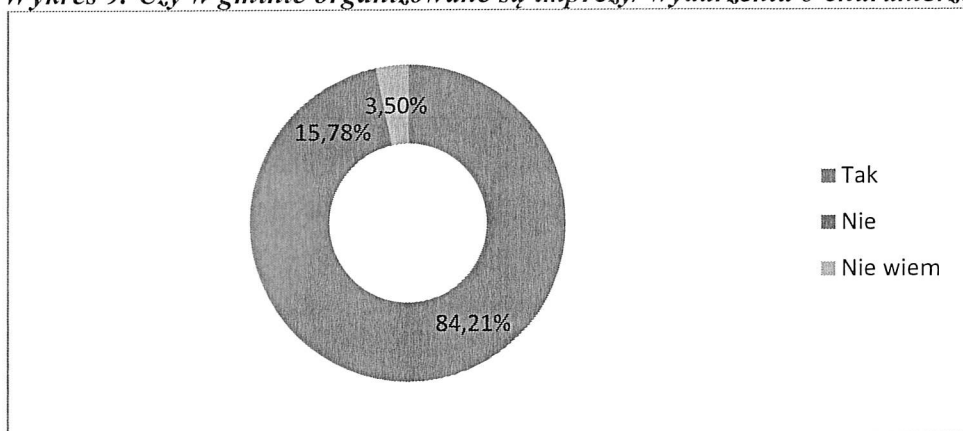
Wykres 8. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ankietowani mieszkańcy w większości twierdzą, że na terenie gminy jest nie wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych, takiego zdania jest 49,12% ankietowanych, 31,57% respondentów jest zdania, że liczba obiektów jest wystarczająca, natomiast 17,54% nie wie.

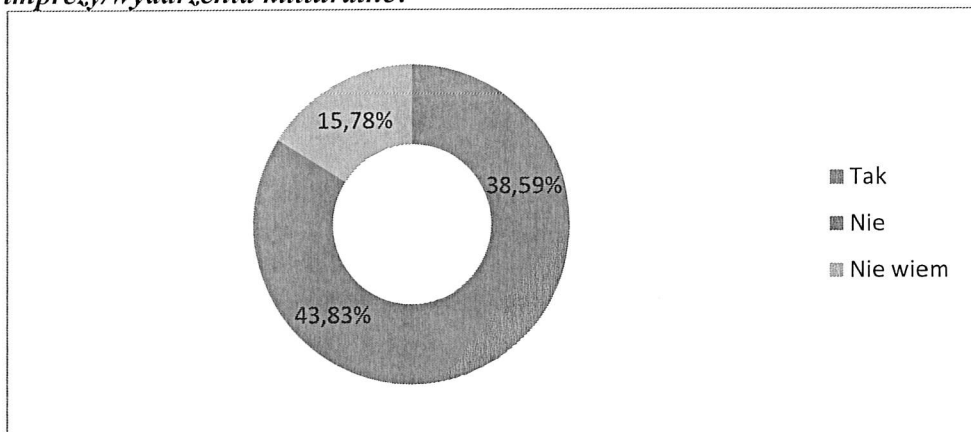
Wykres 9. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Zdaniem ankietowanych mieszkańców gminy przeważająca większość, bo aż 84,21% twierdzi, że na terenie gminy są organizowane imprezy czy wydarzenia o charakterze kulturalnym, natomiast 15,78% wskazało, że nie ma takich imprez, natomiast 3,50% nie wie czy wydarzenia o charakterze kulturalnym są organizowane.

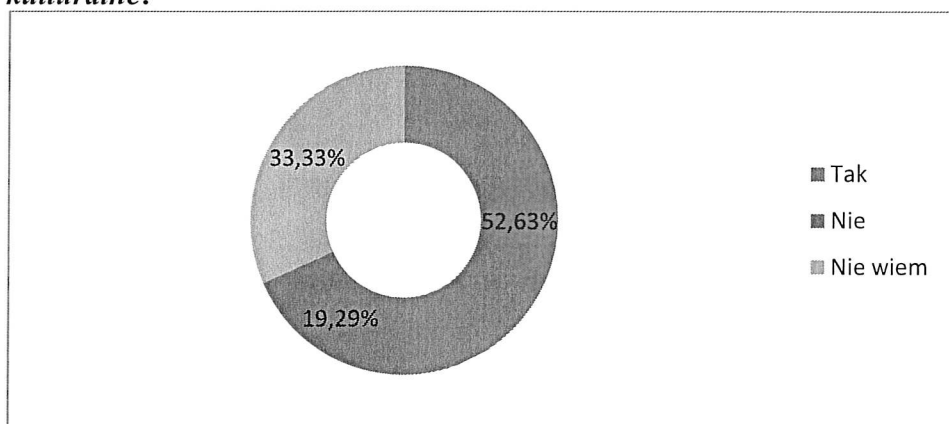
Wykres 10. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Przeważająca większość ankietowanych – 43,83%, jest zdania, że w gminie nie ma wystarczającej ilości obiektów obsługujących imprezy kulturalne, 38,59% twierdzi, że ilość obiektów jest wystarczająca a 15,78% nie wie czy ilość obiektów jest wystarczająca, czy też nie.

Wykres 11. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomoc potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?



Źródło: Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Organizacje pozarządowe to ważny element społeczeństwa, zdaniem 52,63% respondentów, organizacje, które działają na terenie gminy Gołymin-Ośrodek angażują się społecznie udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne 19,29% ankietowanych uważa, że organizacje nie angażują się społecznie a 33,33% respondentów nie wie czy się angażują.

W obszarze sportu i kultury najczęściej wskazywanym problemem wśród ankietowanych jest niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań co wskazało 64,91% ankietowanych, zauważalnym problemem jest zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych, tak uważa 56,14% ankietowanych, zdaniem 52,63% ankietowanych nie jest w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu, 49,12% twierdzi, że nie jest w pełni wykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży, 42,10% respondentów jest zdania, że problemem jest brak ofert zajęć sportowych dla dorosłych, najmniejsza liczba ankietowanych – 21,05% jako problem w obszarze sportu i kultury na terenie naszej gminy wskazała brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową

VI. ANALIZA SWOT

**ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK
DOBROSTANU ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I
WYKLUCZENIU SPOŁECZNEGO**

ANALIZA SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwia ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę

SLABE I MOCNE STRONY W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH PROBLEMÓW ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA

Słabe strony	Mocne strony
<ul style="list-style-type: none">➤ pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej,➤ roszczeniowość klientów pomocy społecznej,➤ niska samoocena klientów,➤ niska aktywność środowisk do tworzenia grup samopomocowych, grup wsparcia,➤ ciągła zmiana przepisów prawnych i zasad finansowania określonych zadań zleconych do realizacji,➤ przybywa osób uzależnionych,➤ zbyt mała ilość mieszkań, socjalnych w stosunku do potrzeb mieszkaniowych,➤ starzenie się społeczeństwa,➤ coraz więcej rodzin niewydolnych wychowawczo,➤ brak odpowiednich miejsc na spotkania,➤ brak żłobka,➤ brak zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia,➤ brak infrastruktury społecznej,➤ brak działających klubów samopomocowych dla osób współzależnionych,➤ niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i	<ul style="list-style-type: none">➤ umiejętne dysponowanie środkami finansowymi,➤ rozeznanie środowiska,➤ wykwalifikowana kadra w pomocy społecznej,➤ otwartość na zmianę przepisów prawnych,➤ doświadczenie zawodowe pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,➤ umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych,➤ stała współpraca z instytucjami, organizacjami społecznymi, policją, sądem, szkołą itp.,➤ -systematyczne prowadzenie zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą szkolną na terenie placówek oświatowych,➤ - sprawnie działające organizacje pozarządowe, jednostki, Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń Wiejskich,➤ duży odsetek ludności o wykształceniu wyższym,➤ wystarczająca liczba placówek przedszkolnych,➤ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych,➤ realizacja programów: - program przeciwdziałania przemocy,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ przemocy domowej, ➤ występowanie zjawiska bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, ➤ niekorzystne procesy demograficzne związane z ujemnym przyrostem naturalnym, spadkiem dzietności oraz migracjami, ➤ brak wystarczającej działalności profilaktycznej, informacyjnej oraz edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym, ➤ bariery architektoniczne, ➤ niewystarczająca komunikacja publiczna. 	<ul style="list-style-type: none"> - program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, - program wsparcia rodziny opieka wytchnieniowa karta dużej rodziny, dożywianie, ➤ zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny, ➤ pomoc rodzinom w formie stypendiów, ➤ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, ➤ Ośrodek spełnia ustawowy warunek odnośnie liczby zatrudnionych pracowników socjalnych, ➤ spadek liczby rodzin korzystających z pomocy finansowej, ➤ spadek wskaźnika bezrobocia oraz osób długotrwale bezrobotnych, ➤ współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wsparcia osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi oraz dysfunkcjami, a także będących w kryzysie i doświadczających przemocy, ➤ współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, ➤ dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy domowej dzięki funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość korzystania z funduszy na rozwój i na realizację 	<ul style="list-style-type: none"> • migracja do aglomeracji miejskich osób młodych z wysokim

<p>programów pomocowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • profilaktyka dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, używek i przemocy • zmiana świadomości społecznej u młodzieży • dostępność do informacji oraz pomocy w przypadku doświadczania przez mieszkańców problemów przemocy i uzależnień • skuteczność w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie oraz przeciwdziałania im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej • kontynuowanie i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz osób potrzebujących pomocy • rozwój gospodarczy gminy • aktywizacja społeczna mieszkańców • szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. 	<p>potencjałem intelektualnym i zawodowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia ze strony nowych rodzajów uzależnień (np. Internetu, zakupów online, smartfona) • starzenie się społeczeństwa • zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej oraz w formie usług opiekuńczych • wzrost informatyzacji życia społecznego, który może spowodować zwiększenie się cyfrowego wykluczenia osób starszych • wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych • wzrost liczby dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne • inflacja i inne negatywne zjawiska ekonomiczne pogarszające stan budżetu domowego.
---	---

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W ostatnich latach na terenie gminy prężnie zaczęły działać Koła Gospodyń Wiejskich w miejscowości: Gołymin-Ośrodek, Garnowo Duże, Zawady Dworskie, Wróblewko, Watkowo, Obiedzino Górne, Pajewo Szwelice, które również mogą być nieocenionym wsparciem w realizacji zadań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych, gdyż wspierają rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działają na rzecz środowisk wiejskich.

Instytucje samorządowe

Instytucją oferującą pomoc i wsparcie na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszczący się w Gołyminie - Ośrodku przy ul. Szosa Ciechanowska 8. Podmiotem prowadzącym jednostki jest Urząd Gminy Gołymin-. Ośrodek. Realizuje

zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i ustawy o świadczeniach rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Kadre jednostki stanowi kierownik, 3 pracowników socjalnych, asystent rodziny – 1 etat, inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Obsługa księgową Ośrodka została przekazana do Urzędu Gminy. Oferta ośrodka skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Kadra zatrudniona w GOPS-ie uczestniczy w różnych formach doształcania i podnoszenia swoich kwalifikacji.

Organizacje pozarządowe

W gminie Gołymin-Ośrodek funkcjonuje Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Parafia Kościoła rzymsko-katolickiego. W miejscowości Konarzewo – Sławki działa Fundacja „Serce Marka” oraz w miejscowości Garnowo Duże do niedawna funkcjonowała Fundacja „Żyj od nowa”. Są to schroniska dla osób bezdomnych. Między sektorem publicznym, a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem, a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy.

VII. FORMUŁOWANIE CELÓW, ZADAŃ I DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:

CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY 1: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.

Cele szczegółowe	Działania	Czas realizacji	Źródło finansowania	Realizator
Wsparcie mieszkańców zagrożonych bezrobociem i dotkniętych ubóstwem	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym - świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz pracy socjalnej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej 	2025-2030 działania ciągłe	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe

	- realizacja programów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem			
Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażu - praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych - współpraca z lokalnymi pracodawcami oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	2025-2030 działania ciągłe	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne	Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe

Cel strategiczny 2 Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.

Cele szczegółowe	Działania	Czas Realizacji	Źródło finansowania	Realizator
Wzmocnienie potencjału rodzin	- pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, - monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, - prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - podejmowanie działań	2025-2030 działania ciągłe	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne	Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe

	<p>wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych</p> <p>- promowanie prawidłowego modelu rodziny</p>			
<p>Podwyższenie jakości usług edukacyjnych wsparcia udzielonego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego</p>	<p>monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia oraz wychowania dzieci i młodzieży w gminie a także podejmowanie interwencji w tym zakresie</p> <p>- współpraca z placówkami oświatowymi w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny</p>	<p>2025-2030 działania ciągłe</p>	<p>Budżet gminy, fundusze zewnętrzne</p>	<p>Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe</p>
<p>Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej</p>	<p>kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>- pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej</p> <p>- umożliwienie osobom i rodzinom dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego</p> <p>- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej</p>	<p>2025-2030 działania ciągłe</p>	<p>Budżet gminy, fundusze zewnętrzne</p>	<p>Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe</p>

Cel Strategiczny 3: Podniesienie jakości życia osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe	Działania	Czas realizacji	Źródło finansowania	Realizator
Wspieranie osób Niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji społecznej i zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> -monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych - likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej - rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych - realizowanie usług opiekuńczych - realizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych (m.in. opieka wytchnieniowa) 	2025-2030 działania ciągłe	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne	Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe
Wspieranie osób starszych w integracji w środowisku lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> -monitorowanie sytuacji osób starszych - zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz innych dostępnych form wsparcia - świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz pracy socjalnej osobom starszym i niepełnosprawnym - wspieranie działań mających na celu zapobieganie 	2025-2030 działania ciągłe	Budżet gminy, fundusze zewnętrzne	Wójt - Rada Gminy - Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe

	wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych - aktywizacja osób starszych w celu zapobiegania samotności i izolacji społecznej			
--	---	--	--	--

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Gołymin – Ośrodek została opracowana na okres 2025 - 2030 i ma na celu uporządkowanie i podjęcie planowych działań na rzecz najsłabszej grupy mieszkańców gminy. Podstawowym kierunkiem działań jest tworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w celu zapobiegania, łagodzenia, likwidowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Głównym narzędziem pracy ma być praca socjalna z osobą, rodziną oraz społecznością lokalną. Praca socjalna powinna być traktowana jako funkcja pomocy społecznej, której celem jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem. Ważne miejsce w strategii zajmuje profesjonalna i dobrze przygotowana kadra pracowników, która włączy się w realizację niniejszego programu. Bazą wyjściową do sporządzenia strategii było: rozeznanie środowiska lokalnego, jego zasobów, potrzeb, przeprowadzone przez kadrę pomocy społecznej analizy oraz jej dotychczasowe doświadczenie zawodowe. Dlatego też głównym podmiotem realizującym strategię będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminie – Ośrodku oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja wytyczonych zadań będzie możliwa przy zaangażowaniu samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych oraz społeczności lokalnej. Zadania będą realizowane w miarę możliwości finansowych gminy oraz pozyskiwanych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

TABELE

Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna gminy.

Tabela 2. Sołectwa gminy Gołymín-Ośrodek oraz ich części integralne.

Tabela 3. Struktura demograficzna Gminy Gołymín – Ośrodek w latach 2018– 2024.

Tabela 4. Ludność województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego.

Tabela 5. Przyrost naturalny na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2018-2024.

Tabela 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2018 – 2024.

Tabela 7. Powody przyznawania pomocy w latach 2019 - 2024 r. przedstawione zostały w poniższej tabeli .

Tabela 8. Zasiłki z pomocy społecznej wypłacone przez GOPS w Gołymínie – Ośrodku w latach 2019 – 2024.

Tabela 9. Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych w latach 2019-2024.

Tabela 10. Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie asystenta rodziny w latach 2019-2024.

Tabela 11. Działania podjęte wobec osób skierowanych do GKRPA w Gołymínie-Ośrodku w latach 2019-2024.

Tabela 12. Ilość rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2024.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2024.

Tabela 14. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej.

Tabela 15. Ilość wniosków przyjętych w latach 2018- 2024.

Tabela 16. Ilość wniosków o świadczenie alimentacyjne przyjętych w latach 2018-2024.

Tabela 17. Dane dotyczące osób korzystających z artykułów pochodzących z Banku Żywności.

Tabela 18. Problemy społeczne osób niepełnosprawnych.

WYKRESY

Wykres 1. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Gołymín - Ośrodek w latach 2018-2024.

Wykres 2. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Gołymín – Ośrodek w latach 2018-2024.

Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2024 z powodu ubóstwa.

Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2024 z powodu bezrobocia.

- Wykres 5. Pomoc udzielona osobom niepełnosprawnym w latach 2018-2024.
- Wykres 6. Istotność problemów społecznych na terenie gminy Gołymin-Ośrodek.
- Wykres 7. Czy uważa Pan/Pani, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?
- Wykres 8. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?
- Wykres 9. Czy w gminie organizowane są imprezy/ wydarzenia o charakterze kulturalnym?
- Wykres 10. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?
- Wykres 11. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomoc potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?